

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ПЛАНУВАННІ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

МОСІЧЕВА І. І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

У 2005 році Україна офіційно приєдналась до Болонського процесу та ухвалила європейську систему накопичення кредитів за час навчання студента (ECTS).

За цією системою студенту на основі аудиторного та самостійного навантаження необхідно досягти певних встановлених цілей за програмою його навчання.

Організація навчального процесу покликана забезпечити: сучасний рівень підготовки фахівців; оптимальне співвідношення теоретичного та практичного навчання; впровадження у навчальний процес новітніх досягнень науки та ін.

А ще – логічно правильне, науково та методично обґрунтоване співвідношення та послідовність викладання дисциплін, планомірність навчального процесу.

Основними документами, що визначають зміст та організацію навчального процесу у вузах, є: робочі навчальні плани та робочі програми навчальних дисциплін.

Як зазначено у Положенні про організацію освітнього процесу Одеської державної академії будівництва та архітектури (редакції від 30.09.2018 р.): «Навчальний план – це нормативний документ, який складається на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю».

У основу навчального плану повинен закладатись принцип систематичності і послідовності, що вимагає дотримання певної структурної організації навчального матеріалу і раціонального його розподілу для поетапного засвоєння студентами окремих розділів та смислових фрагментів.

У викладанні слід обов'язково враховувати логіку кожної науки, коли розуміння якогось поняття чи закономірності формується і ґрунтується на базі знань, отриманих з іншого попереднього курсу або кількох курсів.

Принцип систематичності і послідовності передбачає логічність зв'язків між засвоєнням способів дій і знань, між формами і методами навчання, а також – контролю (як і самоконтролю) за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Дотримання наступності у вивченні окремих тем і навчальних, а особливо спеціальних фахових, дисциплін, забезпечує умови, за яких студенти засвоюють більший обсяг навчального матеріалу із значною економією часу.

Принцип послідовності передбачає безперервний перехід від нижчого до вищого ступеня викладання та навчання.

Означений принцип потрібно використовувати у різних формах планування (послідовність теоретичних, практичних і лабораторних занять, порядок вивчення окремих питань теми та ін.).

При цьому узгодження зв'язків між спорідненими дисциплінами виступає як умова комплексного підходу до системи навчання. Однією з переваг такої міжпредметної координації є забезпечення взаємодії викладання однієї дисципліни з іншими, узгодження тематик робочих програм (силабусів).

В результаті також забезпечується принцип систематичності та послідовності подання навчального матеріалу та формування необхідних навичок і вмій.

На завершення та у зв'язку з вище вказаним, хотілося б зазначити, що навчальний план для студентів освітньої програми Будівництво та цивільна інженерія спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія першого (бакалаврського) освітнього рівня вимагає коригування щодо викладання дисциплін на кафедрі основ і фундаментів з урахуванням принципу систематичності та послідовності.

Викладанню прикладної дисципліни «Основи і фундаменти» та отриманню навичок з проектування обов'язково повинно передувати отримання студентами базових знань про ґрунти, їх походження, властивості і класифікацію; геологічні процеси та явища; підземні води, їх склад та закономірності руху; а також про фізико-механічні показники, напружено-деформований стан, умови міцності та стійкості ґрунтових масивів і їхню взаємодію з будівлями та спорудами.

Тобто, знайомство студентів з курсом «Основи і фундаменти» та справжнє його розуміння і засвоєння може відбуватись тільки після вивчення, закріплення матеріалу при виконанні розрахунково-графічної роботи і складання іспиту з курсу «Інженерна геологія та основи механіки ґрунтів», і саме, у попередньому семестрі, а ніяк не має проходити одночасно.

Вважаємо, що узгодження з кафедрами змісту різних дисциплін та послідовності їх викладання, дотримання принципу систематичності при складанні навчальних планів – це логічний і розумний підхід до процесу ефективної підготовки майбутніх інженерів-будівельників.